

Witam państwa serdecznie. Przedstawiam dziś utwory ukazujące pokrewieństwa między ludową muzyką polską, a folklorem łużyckim. Z rodziny Słowian zachodnich jedynie Łużyczanie dochowali ~~dochowali~~ ^{Ponad tysiąc lat} do naszych czasów swoją narodową odrębność. ^{wydawnictwa} Długie wieki wystawieni na silny napór germanizacji, doczekali się dopiero w Niemieckiej Republice Demokratycznej pełnej swobody i opieki ze strony państwa. Najlepszym tego dowodem jest łużyckie szkolnictwo, prasa, ^{zespół} książki ^{gdy} i Serbski Ludowy ~~Ansamble~~ z Budziszyna występujący w dzisiejszym programie, a należący do czołowych zespołów folklorystycznych w Europie, wreszcie wielce zasłużony ~~Instytut do Badań nad Łużycką Kulturą Ludową z siedzibą w Budziszynie, działający bardzo~~ ~~aktywnie jako Filia Niemieckiej Akademii Nauk.~~

Łużyczanie, dawniej nazywani Wenedami, potwierdzili swoją obecność w kulturze muzycznej już w czasach odległych, bo sięgających okresu pomiędzy VI a XII stuleciem. Muzycy ludowi posiadali tu nawet silne i długo działające ~~własne~~ organizacje. A grywali najczęściej na własnego wyrobu małych i dużych skrzypcach łużyckich, na dudach, piszczałkach i wreszcie na szalamajach z rodziny obojów, zwanych z łużycka tarakawa.

Do badań nad łużycką pieśnią ludową i jej upowszechnienia przyczyniło się wielu działaczy, kompozytorów, pisarzy, filologów i muzykologów, że wymienię tu takich jak Jan Ernest Smolerj, Leopold Haupt, Karol August Kocor, Handrij Zejler, Bjarnat Krawc, Jurij Winar, a z najmłodszych Jan Raupp i Jan Bulank, wieloletni kierownik artystyczny łużyckiego zespołu ludowego pieśni i tańca. Niektórzy z nich, zwłaszcza w pierwszej połowie XIX wieku podziałali inspirująco na folklorystów polskich, zwłaszcza ^{na} Józefa Lompę.

Polsko-łużyckie pokrewieństwa folklorystyczne wytwarzały się w różnorodny sposób. Podstawę stanowił niewątpliwie zespół cech wspólnych językom i kulturom słowiańskim. Ważną jednak rolę odegrały wątki wędrowne w folklorze, w tym wypadku te same melodie obsługujące podobne lub różne teksty tak w Polsce, jak i ^{na} Łużycach, oczywiście przybierające zabarwienia lokalne. Niektóre z prezentowanych dzisiaj melodii znane są w kilku krajach. I tak na przykład melodię pieśni weselnej "Siadaj Kasiu na wóz" śpiewa się poza Polską i Łużycami na Węgrzech, na Słowacji i w Czechach. Podobnie melodia pieśni "W poniedziałek rano kosiliśmy siano" ^{towarzyszy} ~~obsługuje~~ nie tylko polski ^{my} i łużycki ^{my}, ale również ukraiński ^{my} tekst ^{om} ludowym. Wreszcie melodia finalnej pieśni dzisiejszego programu zadomowiła się w Polsce, na Łużycach, Słowacji, w Czechach, Niemczech ^{a nawet} i w Danii. ~~a ślady tej melodii prowadzą zdaje się jeszcze do innych krajów.~~

Ale dzisiaj chcę pójść razem z państwem śladami polsko-łużyckich wędrowek folklorystycznych. *Naprawdę zapraszam.*